

Мета дослідження. Проаналізувати результати анкетування фахівців фармації з клініко-фармакологічних аспектів раціонального та безпечного застосування анальгетиків для лікування болю в педіатричній практиці.

Матеріали та методи. У роботі використовувалися соціологічні методи дослідження, зокрема, анкетування, для проведення опитування була створена google-форма, результати статистично опрацьовувались автоматизовано через google-форму.

Результати дослідження. Нами були проаналізовані результати анкетування 52 спеціалістів фармації різних аптечних мереж з приводу сучасних підходів до фармакотерапії болю у дітей, а також раціонального та безпечного застосування фармакокоректорів болю. Аналіз відповідей респондентів показав, що фармацевти досить добре обізнані в питаннях видів болю та причин, що його викликають, а також вибору препаратів для лікування болю в педіатрії. Так, наприклад, 92% респондентів вказали парацетамол та морфін, як лікарські засоби що можуть застосовуватись у дітей до року. 70% фармацевтів відзначили препарати, які дозволені для застосування у підлітковому віці. Більшість фармацевтів знають характерні особливості анальгетиків, форми випуску та кратність прийому різних препаратів. Проте, проведений аналіз дозволив виявити низку питань, що потребують поглиблення знань фахівців фармації, зокрема, з питань побічних ефектів, які можуть виникати при застосуванні фармакокоректорів болю, їх взаємодії з іншими препаратами, особливостей застосування.

Висновки. На підставі аналізу результатів анкетування фармацевтів нами було зроблено висновки та виявлено низку питань щодо раціонального та безпечного застосування анальгетиків для лікування болю, які потребують поглиблення знань фармацевтів, що взято за основу при розробці рекомендацій для фахівців фармації щодо раціонального та безпечного застосування анальгетиків для лікування болю у дітей різного віку. Впровадження даних рекомендацій у практичну діяльність аптечних мереж та установ вищої освіти з підготовки фахівців фармацевтичної галузі сприятиме підвищенню якості фармацевтичної допомоги педіатричним хворим.

РАЦІОНАЛЬНЕ ЗАСТОСУВАННЯ АНТИГІПЕРТЕНЗИВНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ФАРМАКОЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Беркут А. І.

Науковий керівник: Матвійчук А. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

matviychukav70@gmail.com

Вступ. Серцево-судинні захворювання (ССЗ) є лідируючою причиною смертності в усьому світі, приводячи щороку до 17 млн. летальних випадків, за прогнозами експертів до 2025 р. ця цифра може досягти 25 млн. 2021 року від ССЗ померло 501 698 осіб і цей показник щорічно зростає. Одним із основних факторів ризику, що визначають прогноз захворюваності та смертності населення від ССЗ, є артеріальна гіпертензія (АГ). За оцінками світових експертів, 9,4 млн. випадків смерті у світі щорічно викликають ускладнення гіпертензії. Щонайменше 45% смертельних випадків, спричинених хворобами серця та 51% випадків смерті, спричинених гострим порушенням мозкового кровообігу. Крім ішемічної хвороби

серця та цереброваскулярних захворювань, неконтрольований артеріальний тиск призводить до формування хронічної серцевої недостатності, порушень функції нирок, захворювань периферичних кровоносних судин та судин сітківки очей. В Україні показник поширеності АГ для дорослого населення, як і раніше, залишається одним з найвищих у світі і становить 42% у чоловіків та 41,1% у жінок, тобто близько 20 мільйонів людей страждають на дане захворювання. Ступінь наукової розробки проблеми ефективності лікування АГ як і раніше, залишається досить невисокою. Тому поширеність артеріальної гіпертензії є предметом численних епідеміологічних досліджень, які у різних країнах. В Україні досі не проводилася оцінка ролі провізорів у результатах лікування артеріальної гіпертензії. Тому проведене дослідження є оригінальним і дозволяє більш повно оцінити всі фактори, щоб виробити життєздатну стратегію покращення якості надання допомоги хворим на АГ.

Мета дослідження. Вивчити фармакоепідеміологічні аспекти терапії артеріальної гіпертензії для покращення результатів лікування хворих на амбулаторному етапі.

Матеріали та методи. Робота виконана в межах проспективного одномоментного описового епідеміологічного дослідження, яке виконувалось з використанням методів епідеміологічного, статистичного та соціологічного аналізу шляхом анкетування. Було проведено дослідження ефективності терапії АГ серед жителів м. Харкова та області та оцінки їх комплаєнтності. У дослідженні оцінювалися анкети, заповнювані хворими, які звернулися до аптечних закладів. Анкетування проводилося серед відвідувачів, які виявляли бажання придбати антигіпертензивні препарати. Отримані дані статистично оброблялися за допомогою програми Excel 7. Обов'язковою умовою проведення дослідження була наявність поінформованої згоди, наданої хворими та працівниками аптек.

Результати дослідження. За результатами нашого дослідження, медико-соціальний портрет хворого АГ – це жінка, середній вік якої становить 59 років, має вищу освіту та середній стаж захворювання понад 10 років. Нами було проаналізовано загальну характеристику досліджуваної популяції хворих на АГ у Харкові та Харківській області та встановлена висока поширеність надлишкової маси тіла (50,4%), яка є одним із обтяжливих факторів ризику розвитку серцево-судинних ускладнень. Зазначається також, що 14% пацієнтів не знають про наявність у себе факторів ризику. Серед супутніх захворювань та ускладнень АГ у опитаних пацієнтів найчастіше зустрічається гіпертонічний криз, ішемічна хвороба серця та хронічна серцева недостатність. Проте 19% опитаних хворих не знають про супутні захворювання. У структурі антигіпертензивних препаратів, які застосовують пацієнти, стійко переважають 5 основних класів. Найчастіше пацієнти з артеріальною гіпертензією приймають ІАПФ, що може бути пов'язано із частим призначенням цієї групи лікарями, а також високим ступенем обізнаності працівників аптек згідно з даними, отриманими в ході нашого дослідження. З 10 зазначених у ході проведення анкетування ІАПФ пацієнти в реальній клінічній практиці використовують лише 6. Привертає увагу той факт, що найчастіше опитані респонденти приймають еналаприл (54%). Це може бути пов'язано не тільки з його частим призначенням, але і з великою кількістю дженеричних форм еналаприлу з різним ціновим діапазоном, що також може впливати на частоту прийому даного лікарського засобу. Одним з важливих моментів, що посилюють прихильність до терапії, є самоконтроль АТ. Отримані нами дані свідчать, що 85,5% пацієнтів самостійно вимірюють АТ, що може говорити про позитивний вплив просвітницької роботи серед пацієнтів з АГ та високої доступності у придбанні автоматичних та механічних тонометрів. Важливим фактором, що визначає прихильність до лікування, є самостійна оцінка

хворими на ефективність проведеного лікування. Наші дані показали, що 62,5% з опитаних вважають своє лікування ефективним, незважаючи на те, що з них цільового рівня АТ досягли лише 30,5% пацієнтів з АГ.

Таким чином, більша частина хворих задоволена своїм лікуванням, проте звертає на себе увагу той факт, що лише у половини з цих хворих лікування АГ є по-справжньому ефективним. Це може бути пов'язано з відсутністю знань у пацієнтів про критерії ефективності артеріальної гіпертензії і вони не можуть адекватно оцінити свій стан.

У ході нашого дослідження ми оцінювали рівень знань провізорів та фармацевтів про сучасні принципи лікування АГ, оскільки якість проведення ними фармацевтичного консультування хворих може впливати на ефективність АГТ. Було виявлено, що найбільше відомими фармацевтами препаратами стали бісопролол, амлодипін, еналаприл, метопролол та індапамід. Слід зазначити, що серед представників різних класів АГП, що застосовуються хворими на АГ саме ці препарати найчастіше використовуються у нашому регіоні. Це може опосередковано свідчити про вплив працівників аптек на вибір антигіпертензивного препарату у реальній клінічній практиці. Однак звертає на себе увагу той факт, що 35% провізорів припустилися серйозних помилок у виборі АГП, що свідчить про недостатній рівень знань працівників аптек про сучасні препарати з лікування АГ та ставить під сумнів правильність фармацевтичного консультування, що проводиться ними. Таким чином, консультування хворих здійснюється на підставі думки фармацевтів та фармацевтичних представників, що може негативно впливати на якість інформації, що отримується пацієнтами з АГ. Аналіз взаємозамінності лікарських препаратів – одне із найбільш складних питань у роботі аптек, тому ми проаналізували рівень знань фармацевтичних працівників із цього питання. Було встановлено, що працівники аптек більшою мірою спираються на доведену ефективність різних дженериків, що позитивно позначається на якості проведеної фармакотерапії. З іншого боку, великий відсоток провізорів та фармацевтів спирається на самостійний вибір АГП самими пацієнтами, що може також негативно позначитися на ефективності лікування артеріальної гіпертензії, оскільки пацієнти часто вкрай не компетентні у цьому питанні. Таким чином, можна зробити висновок про те, що провізори та фармацевти надають значний вплив у терапії АГ, що проводиться, і правильність проведення консультування хворих на рівні аптек, грамотна взаємодія їх із лікарями первинної ланки дозволить оптимізувати АГТ та сприяти підвищенню ефективності лікування артеріальної гіпертензії.

Висновки. Отримані під час дослідження дані свідчать про стійку тенденцію до зростання показників серцево-судинної захворюваності, яка зберігається в нашому регіоні, що, перш за все, пов'язано з високою поширеністю АГ. Крім того, ефективність лікування АГ залишається досить низькою і становить лише 43%. Для підвищення якості надання первинної медичної допомоги хворим з АГ необхідно тісне співробітництво лікаря, провізора та хворого на всіх етапах антигіпертензивної терапії.